

Recenze archeologického muzejního výstavního projektu

autor: XY

Název a doba trvání výstavy

Poklady barbarů. 1.6.2016 až 29.1.2017

Autoři

Pořádající instituce: Archeologický ústav Historického muzea MZM.

Kurátorka výstavy: PhDr. Jana Čižmářová. Další spoluautoři: Jaroslav Jiřík, Miroslava Šmolíková, Jiří Vávra.

Téma (obsah) výstavy

Tématem výstavy byla prezentace výsledků archeologického výzkumu největšího pohřebiště z doby stěhování národů na území České republiky v Praze-Zličíně. Stejnomená výstava již proběhla pod hlavičkou Muzea hlavního města Prahy. Spolu s artefakty ze zličínského pohřebiště byly prezentovány i důležité soudobé nálezy z Moravy. Návštěvník měl tak možnost se bezprostředně seznámit s touto neklidnou dobou a proniknout do složitých událostí 5. a 6. století našeho letopočtu. Svou realizací i atraktivností tématu byla tato výstava vhodná jak pro laickou veřejnost, tak pro studenty archeologie či příbuzných oborů. Na své si bezesporu přišli i odborníci z oboru.

Charakter a výběr exponátů

První část výstavy nás seznamuje hlavně s artefakty pocházejícími z hrobových výbav moravských hrobů období stěhování národů. Vystaveny jsou mimo jiné i zásadní soubory z hrobu mladé dívky z Pohořelic, „kněžny“ ze Smolína nebo velmožského hrobu z Blučiny. Vesměs se jedná o luxusní výrobky, které dokládají jak mistrovsky zvládnuté řemeslo, tak kontakty s provinciálním prostředím. Druhá část výstavy se blíže věnuje zličínskému pohřebišti. Mnoho zajímavých informací si můžeme přečíst z informačních tabulí, vystaveny jsou i rekonstrukce konkrétních hrobů s vyvedenými ilustracemi Libora Baláka. V oddělené místnosti si návštěvník prohlédne početné soubory šperků, přezek a jiných drobných předmětů pocházejících z hrobové výbavy zličínského pohřebiště. K vidění je i množství unikátních skleněných předmětů z provinciálního prostředí. Poslední část výstavy se potom věnuje lokalitě, kterou nelze v rámci doby stěhování národů na Moravě (a nejen tam) opominout – mohyle na Žuráni. Vystaveny jsou unikátní předměty, získané při průzkumu této proslulé lokality. Prezentován je ale také zajímavý nález hrobu kovotepce z Kotlářské ulice v Brně.

Vystavené předměty patřily zčásti Moravskému zemskému muzeu, zčásti Muzeu hlavního města Prahy. Některé artefakty byly také zapůjčeny z menších regionálních moravských muzeí (Mikulov, Olomouc atd.) Je také nutno zdůraznit, že vystavené předměty jsou originály.

Prostor, kde je výstava instalována

Výstava probíhá ve výstavních prostorách Paláce šlechticů v centru Brna. Prostory jsou dle mého názoru reprezentativní, působí čistým a moderním dojmem. Celá výstava je barevně ucelená do jednoduššího stylu.

Jak je téma výstavy zpracováno

Jak už bylo výše uvedeno, výstava je členěna na 3 okruhy – doba stěhování národů na Moravě, pohřebiště v Praze-Zličíně a prezentace mohyly na Žurání spolu s hrobem kovotepce z Kotlářské ulice. V pořadí vystavovaných předmětů lze pozorovat určitý časový sled, kdy logicky předcházejí předměty starší těm mladším. Informační panely na zdech se návštěvníka snaží seznámit s průběhem doby stěhování národů u nás. Některé vystavené předměty jsou potom skvělými příklady k informacím, které se z tabulí dozvíme (příklady provinciálních importů, zdeformovaná lebka demonstrující cizí pohřební zvyklosti atd.)

Co se technické a estetické úrovně týče, nemám žádné výtky. Na rozdíl od mnoha jiných expozic mě nenapadlo, že prostory jsou zastaralé nebo že celkové pojetí působí staromódně. Naopak bych vyzdvihl věcnost a přehlednost.

Výstavu jsem navštívil spolu s mým kamarádem, který je studentem historie a o archeologii ví málo. I tak pro něj byly ale informace i způsob jejich podání dostatečně srozumitelné. Podobně se mi nezdály ztracené ani starší dámy, které se evidentně v rámci hromadného zájezdu seniorů účastnily výstavy spolu s námi. Jistě jim pomohly četné ilustrace a mapky, zjednodušující porozumění celé látce.

Jednotlivé prvky výstavy – klady a zápory

Osvětlení

Při samotném prohlížení exponátů se mi osvětlení zdálo zcela vyhovující, a to i v poněkud tmavší místnosti prezentující skleněné artefakty z pohřebiště ve Zličíně. Problém v mém případě však někdy nastával, když jsem se snažil jednotlivé exponáty vyfotografovat. Kvůli odrazům na skleněných stěnách vitrín, případně přílišnému šeru, to bylo u některých artefaktů velmi obtížné.

Úroveň instalace exponátů

Většina exponátů byla prezentována ve skleněných vitrínách a to často v několika úrovních nad sebou. Jednotlivé vitríny nepůsobily přelácaným dojmem, a tak měly možnost vyniknout všechny exponáty. Jedinou výtku bych měl k označování exponátů číslem, kdy někdy nebylo jasné, ke kterému ze sousedících předmětů dané číslo patří. Pomohl by jistě jednoduchý plánec s načrtnutou pozicí předmětů a jejich čísla.

Texty, písmo

Texty i písmo byly dobře čitelné a kontrastovaly dostatečně s pozadím. I velikost a zvolený font nečinil návštěvníkům žádné potíže. Ke srozumitelnosti textu jsem se již vyjádřil dříve, opět je na místě vyzdvihnout množství (skvělých) ilustrací Libora Baláka.

Pohodlí návštěvníků

Svou délkou nepřekračuje výstava standardy, jaké známe odjinud. Výhodou je, že každý návštěvník se může rozhodnout, kolik času daným exponátům věnuje a zda bude doprovodné texty číst pozorněji nebo je jen „proletí“. Svršky spolu se zavazadly bylo možné odložit do skříněk na klíč. Fotografování bylo možné za poplatek, v takovém případě dostal návštěvník kartičku, kterou si připnul na viditelné místo na oblečení.

Personál muzea a jeho vystupování a chování k návštěvníkům

Personál muzea byl příjemný a ochotný zodpovědět všechny organizační otázky.

Doprovodné programy připravené muzeem k výstavě

Za dobu trvání celé výstavy proběhly v prostorách Paláce šlechtičen přednášky na témata související s expozicí. Tyto přednášky vedli uznávaní archeologové. Namátkou lze jmenovat přehledovou přednášku Phd. Jaroslava Jiříka o době stěhování národů Moravy a Čech nebo přednášku o mohyle na Žuráni, kterou vedl DrSc. Jaroslav Tejral. Tyto přednášky byly přístupné jak vědecké tak laické veřejnosti.

Propagace výstavy

Sám jsem zaznamenal plakáty v ulicích Brna i v MHD. Jako student archeologie jsem se o výstavě dozvěděl z doslechu od ostatních studentů. Podrobné informace podaly také články v různých internetových médiích.

Fyzická dostupnost

Fyzická dostupnost výstavy je výborná. Palác šlechtičen se nachází v bezprostřední blízkosti Náměstí svobody – samém centru Brna. Budova je řádně označena.

Vstupné

Plné vstupné činí 80 Kč, zvýhodněné (studenti) 40 Kč, což je podle mého názoru vzhledem k úrovni a atraktivitě celé výstavy naprosto marginální částka. V době, kdy zlevněný lístek na výstavu stojí téměř stejně jako jedno točené pivo, bych byl (i jako student) ochoten zaplatit mnohem více.

Celkové hodnocení, závěr

Expozice se mi velmi líbila a nemálo mi pomohla s přípravou na zkoušku z dějin stěhování národů. Uvítal jsem možnost focení a zakoupil si povolení. O několik měsíců později jsem si objednal i vyvedenou publikaci, která k celé výstavě vznikla. Návštěvu určitě doporučuji, a to jak studentům archeologie, tak laické veřejnosti.